

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Limburg

Pastorie- en calvarietuin

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed | Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Titel:	Pastorie- en calvarietuin
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Heers
Deelgemeente:	Vechmaal
Bron:	Schepping: 2014-02-25 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134346
Coördinaten:	Breedte: 5.37414583827 Lengte: 50.7610445586

Primaire tekst

Ommuurde voortuin met smeedijzeren inrijhek uit de eerste jaren van de 20ste eeuw, bij de 1772 gedateerde pastorie.

De voormalige pastorie is een enkel huis met twee bouwlagen van drie traveeën en het bouwjaar 1772 aangegeven in cijfers en in chronogram op de deuroplijsting en met een lager dienstgebouw in het verlengde. Ze ligt naast de neoclassicistische Sint-Martinuskerk van 1844 en werd in 1908 uitgebreid. De voortuin en het kerkhof in het verlengde kregen toen ook een nieuwe ommuring. Na een eerste restauratie in 1900 wordt de pastorie momenteel een tweede maal grondig gerestaureerd en vernieuwd. De bakstenen voortuinmuur, afgedekt met een ezelsrug, heeft een inrijhek eveneens van 1908 in de afgesnuite hoek en een recenter voetgangersdeurtje in het deel aansluitend bij het dienstgebouw. Het hek met vierkant stijl- en regelwerk, ronde spijlen met lanspunten en liggende volutes op de boven regel, heeft ongelijke vleugels (een smalle voor voetgangers en een bredere voor wagens) en is door een metalen bebording blind gemaakt. Het hangt in twee vierkante pijlers van baksteen (één hermetveld) met vlakke deksteen van blauwe natuursteen. De bakstenen muur is deels gedubbeld door een oude buxushaag, die ook de grens vormt met het kerkhof rond de kerk. De tuin is voorzien van aarden paadjes voor het brevieren; ze worden begeleid door gewone buxussen (*Buxus sempervirens*) die ook de geplaveide strook tegen de gevel aflijnen en plaatselijk bleef de oorspronkelijke rand van overhoeks geplaatste bakstenen bewaard. Centraal in de tuin ligt er een cirkel van buxus en drie bomen bezorgen schaduw: een linde (*Tilia x*), een zomereik (*Quercus robur*) en een treures (*Fraxinus excelsior* 'Pendula'). Een garage van betonplaten werd naderhand tegen de muur gebouwd.

De achtertuin werd recent voorzien van een nieuwe draadafsluiting en van een verhoogd gemetseld terras tegen de achtergevel. De tuin zelf werd in gras omgezet, met behoud van een oude okkernoot (*Juglans regia*), witte paardekastanje (*Aesculus hippocastanum*) (niet bereikbaar voor opmeting).

In 1953-1954 kreeg de oostelijke muur van de pastorietaan aan de straatzijde een nieuw parement van baksteen en een plaatselijke verhoging als puntgevel, voor de plaatsing van een calvariegroep in een verzorgde aanleg met tijdstypische vorm en materiaal. De calvarie wordt beschaduwd door de linde in de pastorietaan en door twee kegelvormige Californische schijnjncipressen (*Chamaecyparis lawsoniana*). De beelden zijn opgesteld op een verhoogde halfcirkelvormige sokkel van natuurstenen breukstenen gelegen in een brede plantenstrook, als rotstui bedoeld, die de halve cirkelvorm overneemt en bij de muur eindigt op schouderstukken. Een lage keermuur van breukstenen met smeedijzeren hek volgt dit profiel en wordt links en rechts onderbroken door twee deurtjes, gevat in vooruitspringende pijlertjes. Hun getorste en gepunte spijlen hernemen de puntgevelvorm in de muur en ook het hek, slechts bestaande uit drie regels en korte stijlen, neemt deze vorm over. De bovenregel loopt centraal in een driehoek uit.

Vandaag ontbreken planten in de rotstuin en bij de recente bestrating met betontegels werd ook de Calvarietuin van een betonnen rand voorzien.

Auteur: De Maegd, Christiane

Auteur: Van den Broeck, Myriam

Datum: 2007

Titel Text: Voortuin van de pastorie

Grafische documenten

Calvarietuin tijdens het interbellum gebouwd tegen de pastoriemuur in de Peuskensstraat (Vlaamse Gemeenschap, 26-09-2007, ©Vlaamse Gemeenschap)

Voortuin van de pastorie van Vechmaal (Vlaamse Gemeenschap, 26-09-2007, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Limburg
Pastorie- en calvarietuin

Hasselt, Archief van het Kadaster, Opmetingsschets 1850 nr. 2 noteert de nieuwe kerk, Opmetingsschets 1908 nr. 6 de uitbreiding van de pastorie.

Hasselt, Archief van het Kadaster, opmetingsschets 1981 nr. 2.

PAUWELS D., SCHLUSMANS F. met medewerking van MUYLDERMANS E. & ROMBOUTS J., *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Limburg, Arrondissement Tongeren, Kanton Borgloon, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen, deel 14N4*, Brussel - Turnhout, 1999, p. 329.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121150>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/32202>

Beknopte karakterisering

Datering: na WO II, vóór WO I

Typologie: calvariebergen, omheiningsmuren, paden, pastorietuinen, sierhagen